

SJUHÄRADSBYGDENS INGENJÖRSKONTOR

VÄSTERLANGGATAN 24 • 502 30 BORÅS
ÖSTERLANGGATAN 65 • 502 32 BORÅS

TELEFON VÄXEL 033-12 79 00

ÖVERSIKTLIG GEOTEKNISK UNDER-
SÖKNING INOM ASSBERGSOMRÅDET,
SKENE, MARKS KOMMUN

16 april 1971

44

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ORIENTERING	sidan	1
UTFÖRDA UNDERSÖKNINGAR	"	1
UNDERSÖKNINGSRESULTAT	"	2
REKOMMENDATIONER	"	3
Allmänt	"	3
Grundläggning	"	3
Sättningar	"	4
Stabilitet	"	4

BILAGOR OCH RITNINGAR

Laboratorieundersökning, rutinanalys, borrhål 4, 19 och 33	bilaga	1-2
Laboratorieundersökning, skjuvförsök, borrhål 33	"	3-4
Laboratorieundersökning, belastnings- försök, borrhål 33	"	5
Borrhålsbeteckningar, SGF	blad	1-4
Situations- och borrhplan, skala 1:4000	ritning	G1
Borrhål 1-22 samt 37-39, skala 1:100	"	G2-G4
Sektioner 23-27, 32-36 samt 28-31 (skala 1:500/1:100)	"	G5-G7
Stabilitetsberäkningar, sektion 23-27 samt 32-36, skala 1:200	"	G8-G9

3

ÖVERSIKTLIG GEOTEKNISK UNDERSÖKNING INOM ASSBERGSOMRÅDET,
SKENE, MARKS KOMMUN

ORIENTERING

För Assbergsområdet i Skene samhälle har av Stadsarkitekt Rune Bengtsson upprättats ett förslag till dispositionsplan. I planen har redovisats områden för bostadsbebyggelse samt gymnasium och i anslutning därtill en idrottsplats. Området är mycket kuiperat och genomkorsas av en djup ravin i väst-östlig riktning. Grundförhållandena har med hänsyn till terrängförhållandena och förekomsten av lera bedömts närmare böra undersökas innan planen ytterligare bearbetas. På kommunens uppdrag har Sjuhäradsbygdens Ingenjörskontor utfört en översiktlig grundundersökning för området. Undersökningarna har i sitt senare skede utförts i samarbete med geotekniska avdelningen vid vårt systerföretag, Göteborgs Förorter.

UTFÖRDA UNDERSÖKNINGAR

Undersökningarna har omfattat:

- a) Manuell viktsondering i borrhöjarna 1 - 36 (se plan) samt avvägning av dessa. Sondering har även utförts i tre släntsektioner i den djupa ravinen som går i väst-östlig riktning genom centrala delen av undersökningsområdet.
- b) Kartering av berg i dagen och ungefärlig fastmarkgräns med hjälp av flygbildstolkning. Vidare har ungefärliga gränser för lera med ringa mäktighet karterats.

- c) Kompletterande viktsondering till större djup än vad som tidigare utförts i borrhöjerna 3, 4, 24 och 26. Viktsonderingen utfördes med hjälp av Borros motorsond.
- d) Kompletterande trycksondering typ Nilcon i borrhöjerna 28, 32 och 34 samt i nya borrhöjerna 37 - 39.
- e) Störd provtagning med skruvborr för jordartsbestämning samt ostörd provtagning med kolvborr St I i borrhöjerna 4, 19 och 33.
- f) In-situbestämning av lerans odränerade skjuvhållfasthet med vingborr i borrhöjerna 4, 26 och 34.

De ostörda jordproverna har rutinanalyserats på laboratorium. På prover från 7 och 11 m djup i borrhöj 33 har utförts konsoliderade, dränerade skjuvförsök (typ SGI) för bestämning av lerans dränerade skjuvhållfasthet. På prov från 11 m djup utfördes även belastningsförsök i ödometer för bedömning av lerans sättning- och svällningsegenskaper.

För vattenståndsobervationer har ett öppet rör slagits i borrhöj 4. Röret slogs ned till något under det djup där viktsonderingen avslutats. Observationer av vattenståndet bör pågå under en längre tid, helst en flerårsperiod.

UNDERSÖKNINGSRESULTAT

Resultatet av utförda undersökningar framgår av bifogade ritningar och bilagor.

De lösa avlagringarna inom området utgöres huvudsakligen av finsediment, företrädesvis en fast, överkonsoliderad mjällig lera som på vissa ställen är moskiktad. Berg i dagen, som markerats på ritning G1, förekommer rikligt inom västra delen av undersökningsområdet. I närheten av bergen har en s.k. fastmarkslinje markerats. Ovanför denna gräns förväntas endast fast lagrade jordarter med ringa djup till morän eller berg. På ritning G1 har även avgränsats vissa områden där lermäktigheten bedömts vara ringa. (Jämför borrhål 37 och 39.)

Inom övriga delar av området varierar sedimentmäktigheten avsevärt. Sonderingar har dock i flertalet borrhöjerna avbrutits in-

nan borrhopp erhållits. (I borrhopp 28 är lerdjupet större än 25,7 m, medan i borrhopp 34 borrhopp erhållits på berg eller block 22,4 m under markytan.)

I centrala delen av området har en ca 18 m djup ravin nederoderats i väst-östlig riktning. Längst ner i ravinslänterna kan spår efter mindre skred observeras. Skreden har troligen förorsakats av lokalt höga portryck. Förhållandet har krävt ett specialstudium av ravinslänternas stabilitet, vilket redovisas senare.

Leran inom området är fast och konsoliderad för minst 30 Mp/m^2 . Den kan bedömas som starkt överkonsoliderad. Den odränerade skjuvhållfastheten har enligt konprov bestämts till mellan 5,5 och $6,8 \text{ Mp/m}^2$. Vingborresultaten visar i allmänhet något högre värden.

Sensitiviteten (dvs känsligheten för omrörning) är enligt borrhopp 33 låg (6-9) ned till 8 m djup, medan mellan 11 och 18 m sensitiviteten ligger mellan 43 och 47, vilket endast obetydligt understiger värdena för högsensitiv lera. På 20 m djup är leran högsensitiv. Vattenhalten är låg ($w = 30-40\%$) liksom finlekstalet. Skrymdensiteten är hög (1,90-1,95).

Resultaten av de konsoliderade dränerade skjuvförsöken, vilka använts vid stabilitetsberäkningen, redovisas på bilagorna 3 och 4.

REKOMMENDATIONER

Allmänt

Förslaget till dispositionsplan framgår av bifogad ritning G1. Enligt planförslaget skall ej högre byggnader än två våningar uppföras. Huruvida byggnaderna skall uppföras med källare är ej klarlagt. I sydost planeras en skola (gymnasium) och i anslutning till ravinen en idrottsplats.

Grundläggning

Den fasta leran, som har en skjuvhållfasthet av lägst $5,5 \text{ Mp/m}^2$ och en torrskorpemäktighet av minst 2 m, medför en problemfri

grundläggning av lätta byggnader (en- och tvåvåningshus). Om lermäktigheten under en och samma byggnad ej varierar kraftigt kan grundläggningen ske med grundsulor eller hel bottenplatta i torrskorpan. Tillåten medelgrundpåkänning kan beräknas enligt SBN-67 kap 23:5, dock bör ur sättningssynpunkt medelgrundpåkänningen ej vara högre än 10 Mp/m^2 ($1,0 \text{ kp/cm}^2$), såvida ej en detaljundersökning visar att andra värden gäller.

Grundläggning dels på berg eller fast lagrad friktionsjord och dels på finsediment (lera) är olämpligt och bör undvikas.

För områdets detaljplanering förutsättes kompletterande grundundersökningar.

Sättningar

Enligt laboratorieundersökningar är leran starkt överkonsoliderad (med minst 10 och troligen 20-30 Mp/m^2 , jämfört med nuvarande effektivtryck i jorden). Förhållandet medför att om belastningen understiger 10 Mp/m^2 erhålles för laster med liten utbredning endast måttliga sättningar, huvudsakligen av elastisk karaktär. Höga laster med stor utbredning medför dock relativt stora sättningar (ex 10 Mp/m^2 utbredd överlast ger med 10 m lermäktighet sättningar av storleksordningen 10 cm). Sättningarna kommer att ske under kort tidsrymd.

Stabilitet

Med undantag för ravinslänterna är stabiliteten med avseende på uppfyllnader god. Lokala belastningar upp till 15 Mp/m^2 kan tillåtas med säkerheten mot brott $F_c = 1,7$, under förutsättning att omgivande mark är plan.

Ravinslänternas stabilitet har detaljstuderats. Eftersom leran är starkt överkonsoliderad och har höga värden på den odränerade skjuvhållfastheten har förutom s.k. c-analys av cirkulärcylindrisk och sammansatta glidytor även stabiliteten studerats med c- ϕ -analys, varvid värdena från de konsoliderade dränerade skjuvförsöken från borrhål 33 bedömts gälla för hela ravinslanten. Vid sondering i borrhål 26 beläget i ravinbotten påträffades artesiskt vatten.

I ett rör satt i markytan noterades vid undersökningstillfället i februari 1971 en stighöjd av 3,1 m över markytan. I det öppna röret i borrhypunkt 4 inmättes en fri vattenyta 0,40 m över markytan den 26.3.1971. Mätningarna fortsätter. Förhållandet tyder på höga porvattentryck i slänten vilket även bekräftas av de mindre skred som förekommit i ravinbotten.

Med avseende på utglidning av hela ravinslänten har dock säkerheten bedömts som tillfredsställande. Säkerheten mot skred har i sektionerna 23-25-26 och 32-33-36 beräknats till 1,7. Detta innebär att stabiliteten för de bostadsområden som enligt ritning G1 gränsar till ravinen kan anses vara tillfredsställande. Vid bebyggelse avleds huvuddelen av ytvattnet i dagvattenssystemet, vilket på sikt bidrar till att sänka porvattentrycket i leran och därmed förbättra stabiliteten. Om stora uppfyllnader eller byggnader placeras nära ravinkrönet bör dock stabiliteten specialstuderas.

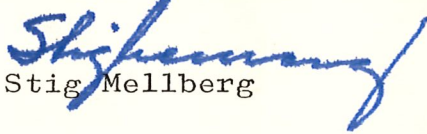
Vid släntsektion 23-25-27 skall enligt dispositionsplanen förläggas en idrottsplats. För att utnyttja niåvskillnaderna i ravinen för läktarbyggnader bör idrottsplatsen läggas på uppfyllnad i ravinbotten medan slänten mot borrhypunkt 23 helst skall urschaktas med släntlutning 1:2. Vid utförande enligt dessa riktlinjer äventyras dock släntens stabilitet, dels på grund av hållfasthetsnedsättningen vid avschaktning, dels på grund av det i slänten troligen även efter avschaktningen rådande höga porvattentrycket. Antaget portryck i det vid sonderingen upptäckta undre fasta lagret redovisas med en trycklinje på ritning G8. Portrycket antas för beräkning av släntens långtidsstabilitet rätlinjigt gå mot noll vid blivande markyta.

Om slänten förlägges i brantare lutning än 17° och urschaktning ej sker djupare än vad som markerats på ritning G8, bedöms dock säkerheten mot utglidning vara acceptabel (≥ 1.4). Observera att idrottsplatsen förskjutits mot norr jämfört med planförslaget enligt ritning G1. Om urschaktning skall ske djupare eller släntlutningen vara brantare erfordras kompletterande undersökningar i ett flertal punkter avseende trycksondering för bestämning av ev. vattenförande lager, ytterligare provtagning samt mätning av portrycket i leran.

Med släntfoten enligt ritning G8 erfordras ca 7 m uppfyllnad i ravinen för idrottsplatsen. Stabilitetsförhållandena bedöms som tillfredsställande, dock bör ett definitivt ställningstagande till uppfyllnadshöjd föregås av kompletterande utredning. Uppfyllnaden bör ej avslutas med slänter i brantare lutning än 1:3. Uppfyllnaden beräknas medföra sättningar i leran av storleksordningen 30 cm. Därtill kommer de oundvikliga sättningarna i fyllnadsmassorna, vilkas storlek främst beror på hur väl massorna komprimeras vid utfyllnaden.

Borås den 16 april 1971

SJUHÄRADSBYGDENS INGENJÖRSKONTOR

Stig Mellberg

GÖTEBORGS
FÖRORTER
GEOTEKNISKA
AVDELNINGEN

Ärende: MARKS KOMMUN ASSEBERGSOMRÅDET

Provtagning med ST I Ø 50 mm
utförd av Gbg Förorter
(verk, Institution el. firma)

ORRJE & CO AB
SCANDIACONSULT
GÖTEBORG 22/2-71

Littera 38311.003.231
Tabell Bilaga 1

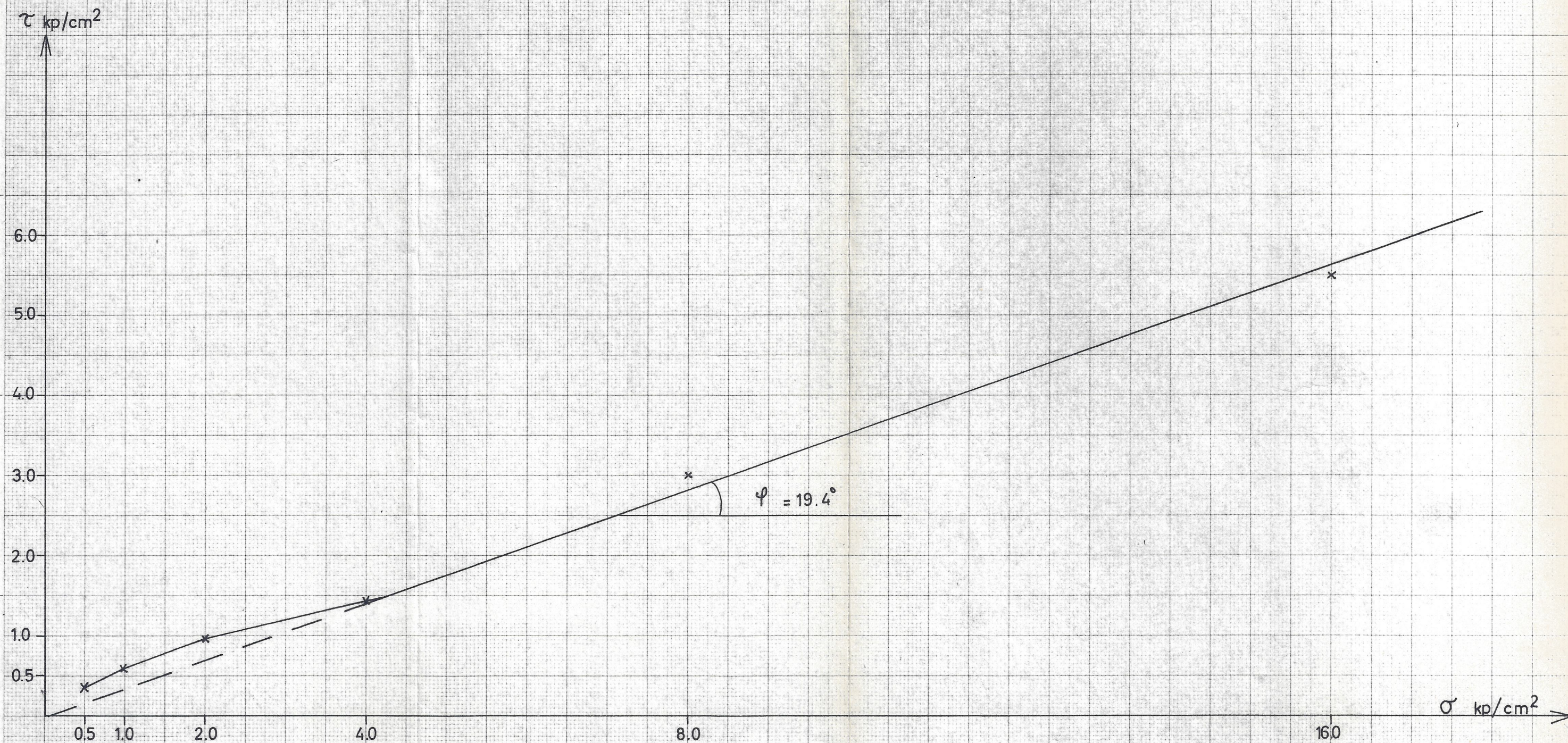
Lennart Nilsson

Sektion/Borrhål	Djup/Nivå m	Prov nr	Benämning	Densitet γ t/m³	Vattenhalt w %	Finlekstal W _F %	Skjuvhållfasthet τ _f		Sensiti- vität S _t (Konprov)					Kompres- sions- försök utfört	Anmärkning
							Tryckprov Mp/m²	Konprov Mp/m²							
4	1,0	1	Grå rostfläckig mjälig TORRSKORPELERA. tunna moskikt (3-4 mm)	--	30			6,14							
		2		1,93											
		3		1,93											
	2,0	4	" " " "		28										provet taget ur slutarhylsan
19	0,00- 0,40		MYLLA. (enl. borrh.led.)												
	0,40- 0,80		Mörkt grå mjälig LERA. mycket tunna moskikt torrskorpekaraktär (enl. borrh.led.)												
	0,80- 1,00		Brun lerig SAND. vattenmättad (enl. borrh.led.)												
	2,0	1	Mörkt grå mjälig TORRSKORPELERA. tunna moskikt	2,07	26	35		6,14	7						
		2		2,05											
		3		2,04											
	3,0	4	Mörkt grå sulfidfläckig mjälig TORRSKORPELERA. tunna moskikt (2 mm)	--	25			6,14							
		5		2,03											
		6		2,08											
															Skärhållfastheten har ut- värderats enl. Svenska Geotekniska Föreningens provisatoriska rekommenda- tioner till tolkning av fallkonprov Skärhållfasthet har ej reducerats med hänsyn till gyttjehalt eller fin- lekstal.

Sektion/Borrhål	Djup/Nivå m	Prov nr	Benämning	Densitet γ t/m ³	Vattenhalt w %	Finlekstal w _F %	Skjuvhållfasthet τ		Sensiti- vitets S_t (Konprov)				Kompres- sions- försök utfört	Anmärkning
							Tryckprov Mp/m ²	Konprov Mp/m ²						
33	0,0-0,6		MYLLA. (enl. borrh. led.)											
	0,6-0,75		Gråbrun fast moig LERA. torrskorpekaraktär (enl. borrh. led.)											
	0,75-1,4		Brungrå fast ngt uppsprucken moig mjälig TORRSKORPELERA. partier med moig TORRSKORPE- LERA. (enl. borrh. led.)											
	1,4-1,7		Mörkgrå mjälig TORRSKORPELERA. partier med moig TORRSKORPELERA. (enl. borrh. led.)											
	1,7-2,6		Mörkgrå mjälig LERA. moskikt på provytan (enl. borrh. led.)											
	2,6-3,2		Svartgrå rel. fast mjälig LERA. (enl. borrh. led.)											
	4,0		Mörkgrå tunt moskiktad (2 mm) mjälig LERA.	-- 1,95 1,94	30	40		5,48	6					
	5,0		Mörkgrå mjälig LERA. enstaka tunna moskikt	1,97 1,96 1,96	29	42		6,80	9					
	6,0		Mörkgrå mjälig LERA.	1,83 1,90 1,85	33	48		6,80	9					
	7,0		" " "	1,88 1,86 1,86	33	49		6,14	8					Konsoliderat dränerat skjuvförsök (se bil. 3)
	8,0		" " "	1,88 1,92 1,92	32	45		6,80	9					
	11,0		" " "	1,93 1,95 1,90	30	30		6,80	47			OE		Konsoliderat dränerat skjuvförsök (se bil. 4)
	12,0		" " "	1,92 1,95 1,96	32	32		5,92	43					
	15,0		" " "	1,95 1,94 1,97	32	33		6,80	43					
	18,0		" " "	1,89 1,88 1,88	39	31		stört						
	20,0		Mörkgrå mjälig LERA. enstaka tunna moskikt	2,02 2,02 2,06	27	26		6,14	72					

BORRHÅL 33, DJUP 7.0 M

 ORRJE & CO
SCANDIACONSULT
67.0315-28

GEOTEKNISKA AVDELNINGEN

031/17 75 80

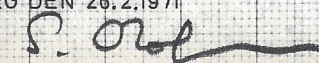
FALTARB

GRANSKAD

UPPLYSNINGAR

U BERGDAHL

GÖTEBORG DEN 26.2.1971

MARKS KOMMUN
SKENE, ASSBERGSOMRÅDET

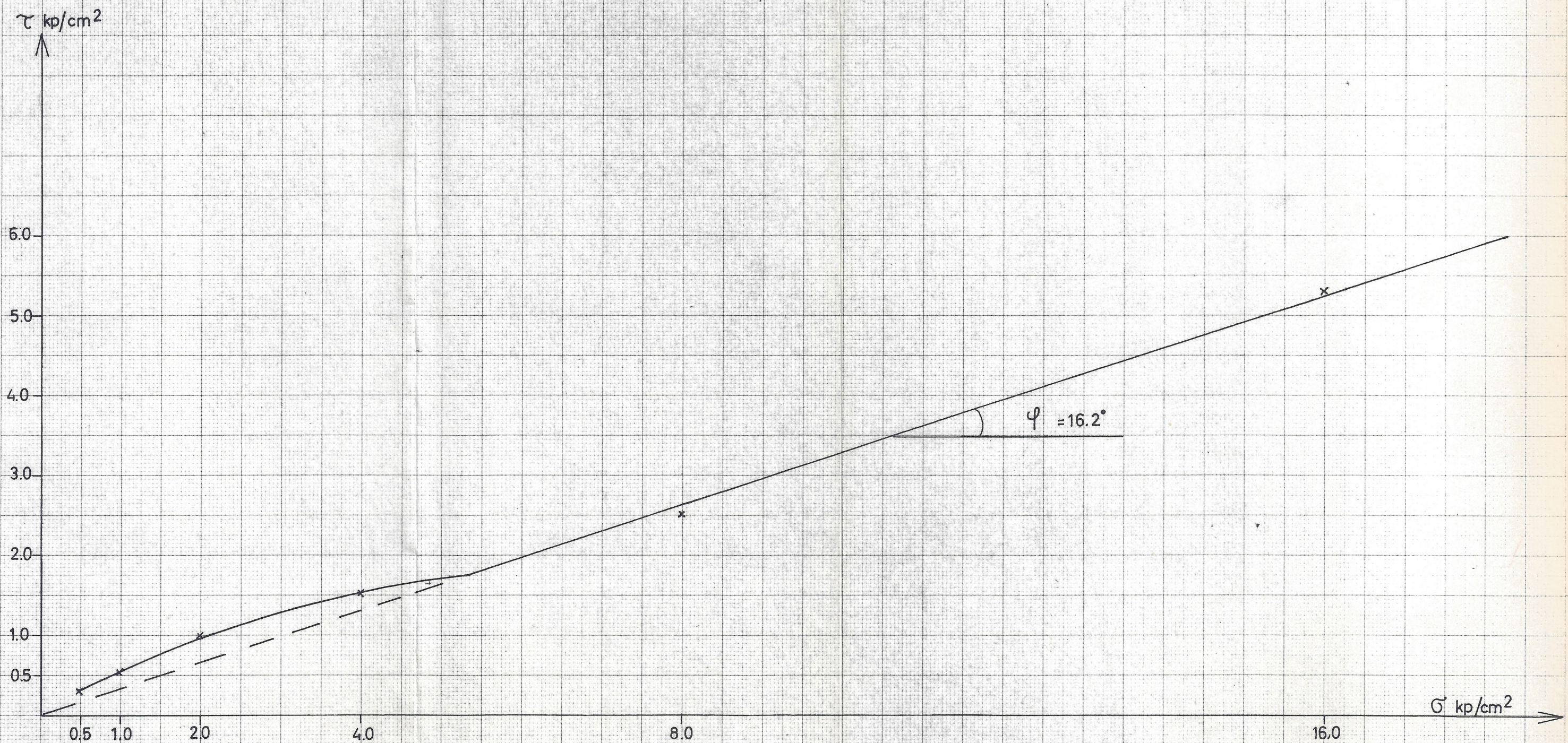
GRUNDUNDERSÖKNING
DRÄNERAT, KONSOLIDERAT
SKJUVFÖRSÖK

UPPDAG

RITN NR

REV

BORRHÅL 33, DJUP 11.0 M

ORRJE & CO
SCANDIACONSULT
67.0315-28

GEOTEKNISKA AVDELNINGEN 031/17 75 80

FÄLTARB GRANSKAD UPPLYSNINGAR
U BERGDAHL

GÖTEBORG DEN 26.2.1971

S. Oude

MARKS KOMMUN
SKENE, ASSBERGSOMRÅDET

GRUNDUNDERSÖKNING
DRÄNERAT, KONSOLIDERAT
SKJUVFÖRSÖK

UPPDRAG

RITN NR

REV

NORMALSPÄNNING
Kp / CM²

12.8

6.4

3.2

1.6

0.8

0.4

0.2

0.1

KONSOLIDERINGSKOEFFICIENT C_v CM²/SEK

20 · 10⁻⁴10 · 10⁻⁴

RELATIV SAMMANTRYCKNING ε %

5

10

KURVA	BORRHÅL	DJUP U MY M	JORDART	VATTENHALT I % AV TORRVIKT
—	33	11.0	Gråbrun LERA	

ORRJE & CO
SCANDIACONSULT

67.0315-28

GEOTEKNISKA AVDELNINGEN

031/1775 80

FÄLTARB

GRANSKAD

UPPLYSNINGAR
U BERGDAHL

GÖTEBORG DEN 26.2.1971

S. Olof

MARKS KOMMUN
SKENE, ASSBERGSOMRÅDET

GRUNDUNDERSÖKNING
ÖDOMETER

UPPDRAG

RITN NR

REV

REDOVISNING I PLAN

Sondering

- Enkel sondering utan angivande av jordens fasthet, t. ex. sticksondering
Cirkelns centrum anger borrhålets läge
- Sondering för bestämning av jordens ungefärliga fasthet genom belastning med eller utan vridning (»statisk sondering»), t. ex. viktsondering, trycksondering och maskinsondering
- Sondering för bestämning av jordens ungefärliga fasthet genom slagning eller vibrering (»dynamisk sondering»), t. ex. hejarsondering och sondering med slagborrmaskin

Provtagning

- Tagning av störda jordprover, med t. ex. spadborr
- Tagning av ostörda jordprover, med t. ex. kolvborr¹

Provning in situ

- ✕ Skjuvhållfasthetsbestämning i jorden, med t. ex. vingborr

Djup- och bergbestämning

- Sondering till förmodad fast botten
- Sondering till förmodat berg (s. k. bergsvarerhållet)
- Bergborrning minst 3 m under förmodad bergyta
- D:o samt undersökning av borrkax
- Kärnborrning minst 3 m under förmodad bergyta

Hydrologiska bestämmingar

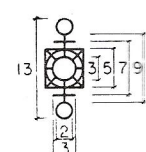
- Dagvattenyta bestämd, i t. ex. spadborrhål
- Grundvattenyta bestämd vid kort- resp. långtidsobservation (vanligen öppet system)
- Provpumpning eller infiltrationsförsök
- Portryckmätning (vanligen slutet system)

¹ Använd kolvborrtyp anges på ritning

Övriga bestämmingar

- ♀ Deformationsmätning i fält, genom t. ex. jordpegelobservation
- Provgrop (större) eller geoteknisk undersökningspunkt i övrigt (t. ex. provbelastning)

Mått

Borrhålstecknet placeras rättvänt på ritningen oberoende av väderstreck och utställningslinjer. Mått i mm.

Exempel

(kombination av borrhålstecken i plan samt redovisning i plan)

Detaljerad redovisning

16
+8,3 12.06.57
A
+9,2
zFo

L 5,3
mS 6,3
Gr 6,8
B (4m)

Enkel redovisning

Borrhålets nummer, 16, eller koordinat skall *alltid* anges och placeras över borrhålstecknet. Borrhålets nummer inom parentes anger att hålets läge i plan endast är ungefärligt.

För *detaljerad redovisning* gäller dessutom:

Marknivå, + 9,2, eller annan utgångsnivå anges mitt för och till vänster om borrhålstecknet.

Grundvattenyta(-or), + 8,3, anges mellan borrhålsnumret och tecken för hydrologisk bestämning med angivande av observationsdatum, 12.06.57.

Bokstaven A till vänster om hydrologiskt tecken anger att kemisk undersökning utförts av vattnet med eller utan bakteriologisk analys eller att andra speciella undersökningar utförts, t. ex. korrosionsanalys.

Borrmetod och yt- eller djupprovtagning av speciellt intresse anges nedtill till vänster om borrhålstecknet med förkortning enl. blad 3 (t. ex. zFo).

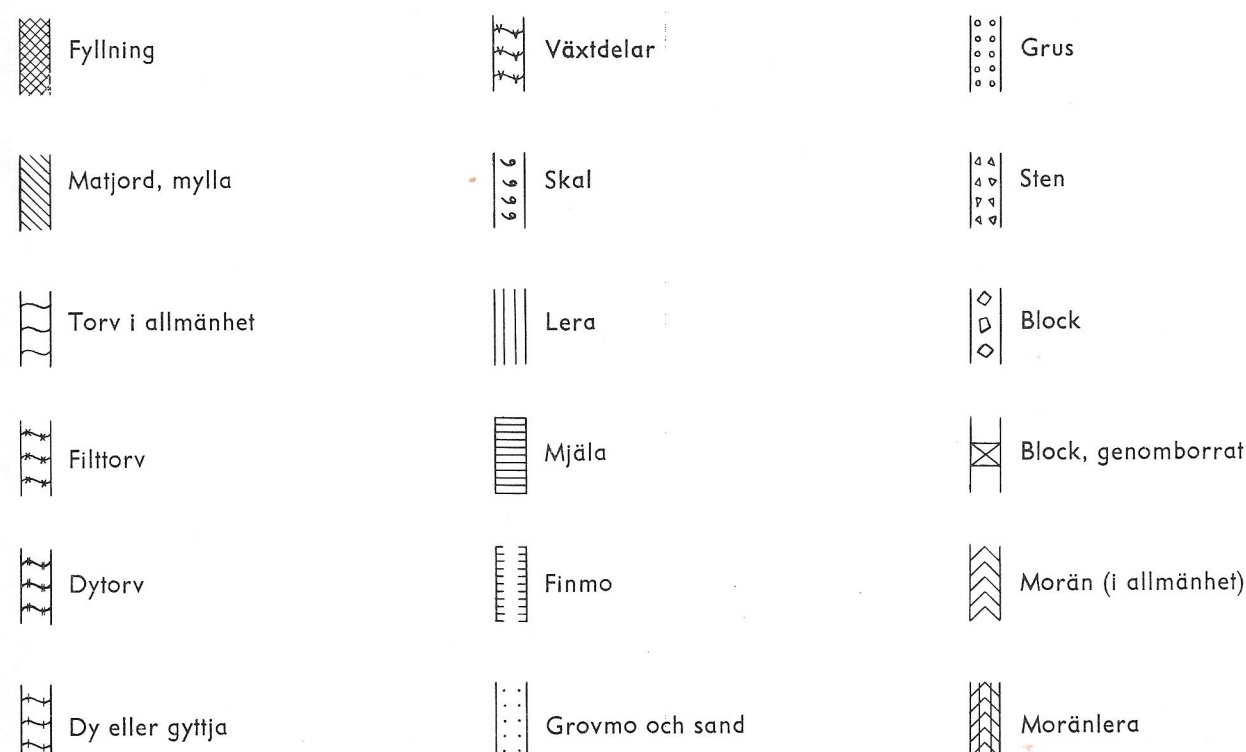
Påträffade lagerföljder antecknas till höger om borrhålstecknet med angivande av läget på respektive lagrets underyta antingen såsom djup från markytan (enligt exemplet) eller annan utgångsnivå eller medelst plushöjd.

I berg borrat djup anges inom parentes efter bokstaven B. I exemplet ligger sålunda bergytan på 6,8 m djup och borringen har skett 4 m ned i berget, dvs. till 10,8 m djup.

Vid *enkel redovisning* utsätts endast borrhålsnumret.

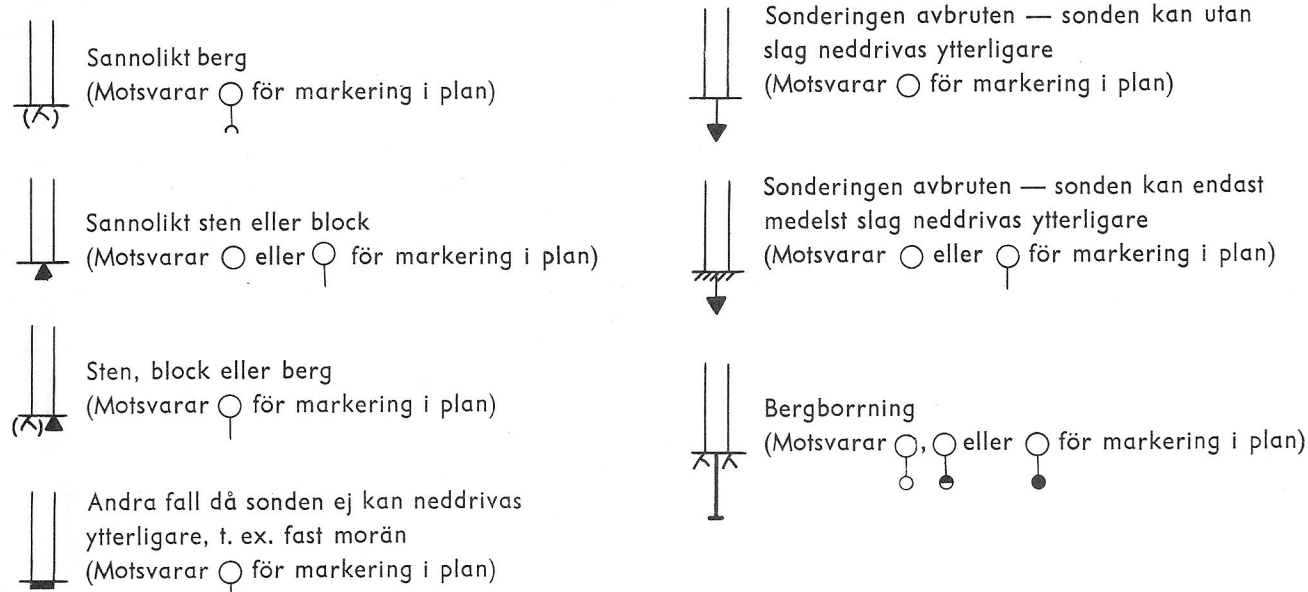
Om av utrymmesskäl eller andra orsaker kompletta borrhålstecken ej utsätts, skall det utelämnade särskilt anges

JORDARTER VID PROVTAGNING*

Vid blandjordarter kombineras tecknen. Vid fyllning skall ingående jordarter, om möjligt med förkortningar enl. blad 3, utsättas vid sidan av borrhålet.

SONDERINGSHÅLS AVSLUTANDE

* Bedömda jordarter vid sondering, se blad 4.

FÖRKORTNINGAR

Jordarter

B	berg				
Br	rösberg				
Bl	block	bl	blockig	st	stenskikt
St	sten	st	stenig	gr	grusskikt
Gr	grus	gr	grusig	s	sandskikt
S	sand	s	sandig	m	moskikt
M	mo	m	moig	m _s	grovmoig
M _s	grovmo	m _s	grovmoig	m _r	finmoig
M _r	finmo	m _r	finmoig	m _j	mjålskikt
M _j	mjåla ¹	m _j	mjålig	l	lerig
L	lera ¹	l	lerig	dy	dyskikt
Dy	dy ¹	dy	dyig	g	gyttjig
G	gyttja ¹	g	gyttjig	t	torvig
T	torv	t	torvig	dt	dytorvig
Dt	dytorv	dt	dytorvig	ft	filttorvig
Ft	filttorv	ft	filttorvig	sk	med snäckskal
Mn	morän			skgr	skalgrusig
Mnl	moränlera			my	myllhaltig
Sk	snäckskal	sk	med snäckskal	vx	med växt-
Skgr	skalgrus	skgr	skalgrusig		delar
My	mylla och matjord	my	myllhaltig		
Vx	växtdelar (även träbitar)	vx	med växt-		

G/L kontakt, gyttja överst, lera underst

F fyllning²

v varvig
( ) något /stenigt etc./

( ) tunna skikt

Vid angivande av en blandjordart skall adjektiven placeras före substantivet och så, att den kvantitativt större fraktionen sättes efter den mindre. Skiktangivelsen sättes efter substantivet. Exempel: mjsL (m) = mjålig, sandig lera med tunna moskikt.

Sammanfattande jordartsförkortningar

Fr	frikationsjordart	P	oorganisk eller organisk
Ko	oorganisk kohesionsjordart		kohesionsjordart
O	organisk jordart		Beteckningen används då man ej kan skilja på dessa jordartstyper.
Fr, Ko och O	används då man genom neddrivningsmotstånd, hörselintryck eller av närliggande provtagning kan sluta sig till jordarten, eller som sammanfattande beteckning vid provtagning.	Pt	torrskorpa i kohesionsjord ¹
		X	jordart ej bestämd

¹ Om man vill ange de i en torrskorpa ingående jordarterna, används beteckningarna Mjt, Lt, Dyt och Gt. Kan jordarten ej bedömas, används beteckningen Xt.

² Skall följas av jordartsbenämning, om möjligt med förkortningar enligt ovan, t. ex. F/sL/ = utfyllt sandig lera, eller genom annan angivning av fyllningens art.

Sondering

Hf	hejarsond, med förtjockad spets
Ho	hejarsond, utan förtjockad spets
Jb	jord-bergsondering ³
Slb	slagborrmaskin ³
Sti	sticksond
Tr	trycksond ³
Vi	viktsond

Provtagning

Fo	foliekärnborr
Grk	gruskannborr
Js	jalusiborr
K	kannborr
Kv	kolvborr
Sp	spadborr
U	ostört (prov)
D	stört (prov)
C	kontinuerligt (prov)
y	ytligt (prov) ⁴
z	djupt (prov) ⁴

Provning in situ

Isk	iskymeter
Pp	portryckmätare
Vb	vingborr

Speciella metoder

Rt	rotationsborrning
Rs	rördrivning med slutna rör (spets)
Rö	rördrivning med öppna rör

Övriga förkortningar

A	analys
Pg	provgrop
sl	slagning eller stötning
W	vattenyta
w	vattenhalt (naturlig)
w _L	flytgräns
w _p	plasticitetsgräns
w _f	finlekstäl

³ Typ av borrmaskin anges.

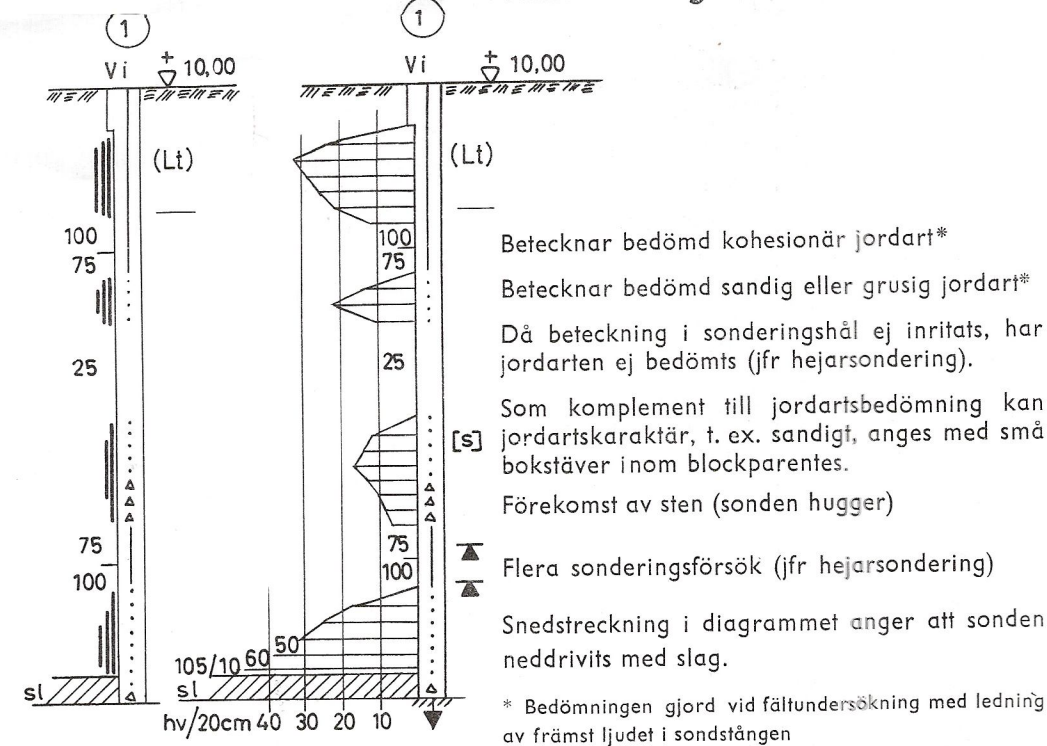
⁴ Placeras före förkortning för redskap, t. ex. zFo = djupt foliekärnborrprov.

BETECKNINGAR FÖR GEOTEKNISKA UNDERSÖKNINGAR

REDOVISNING I PLAN, JORDARTER VID PROVTAGNING, SONDERINGSHÅLS AVSLUTANDE, FÖRKORTNINGAR

Viktsondering

Borrhålets nummer placeras ovanför hålet inom cirkel.

Siffror intill borrhålet anger belastning på sonden i kg. När vridning förekommer, är belastningen alltid 100 kg. Diagrammet (till vänster eller höger om borrhålet) anger antalet halvvarv (hv) för 20 cm sjunkning av sonden vid 100 kg belastning. Antalet halvvarv inritas vid sjunkningens undre gräns. Sjunkning mindre än 20 cm anges genom utsättning av antalet halvvarv/sjunkningslängd, t. ex. 105/10.

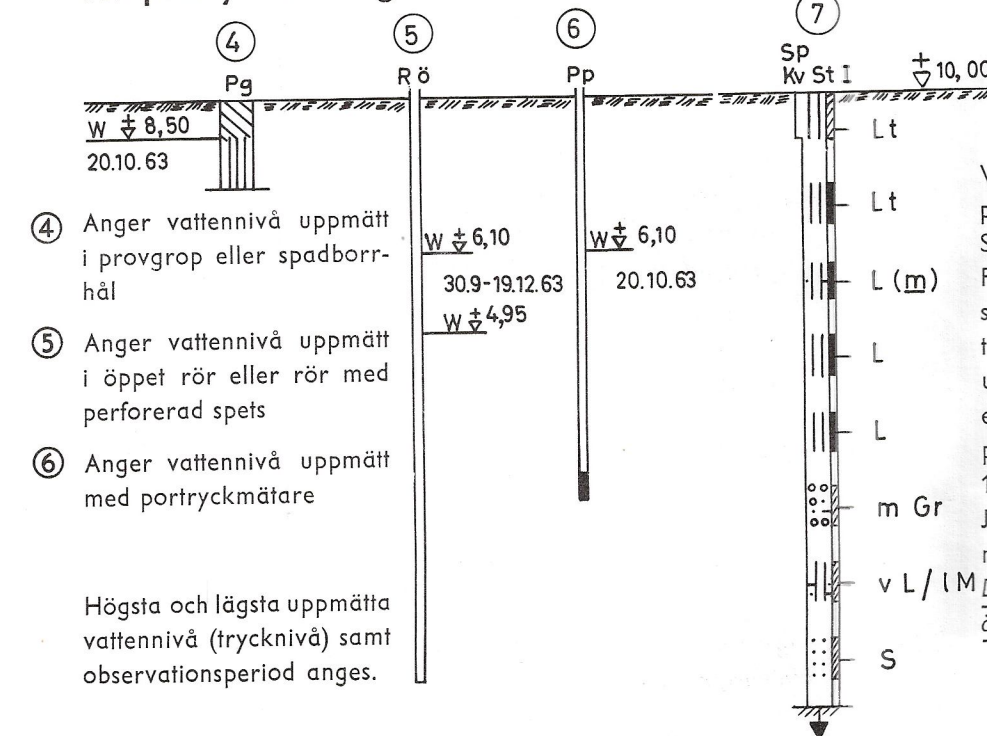
Vidgning av sonderingshålet 1 mm åt vänster anger att hålet vidgats i fält genom t. ex. spettnings, såvida ej annat anges genom förkortning, t. ex. Sp (spadborr). Torrskorpan tjocklek kan anges genom begränsningsstreck och förkortning inom parentes, t. ex. (Lt) eller (Xt).

Diagrammet kan schematiseras enligt alternativet till vänster, varvid

- 1—10 hv markeras med ett grovt streck
- 11—20 » » » två grova »
- >20 » » » tre » » »

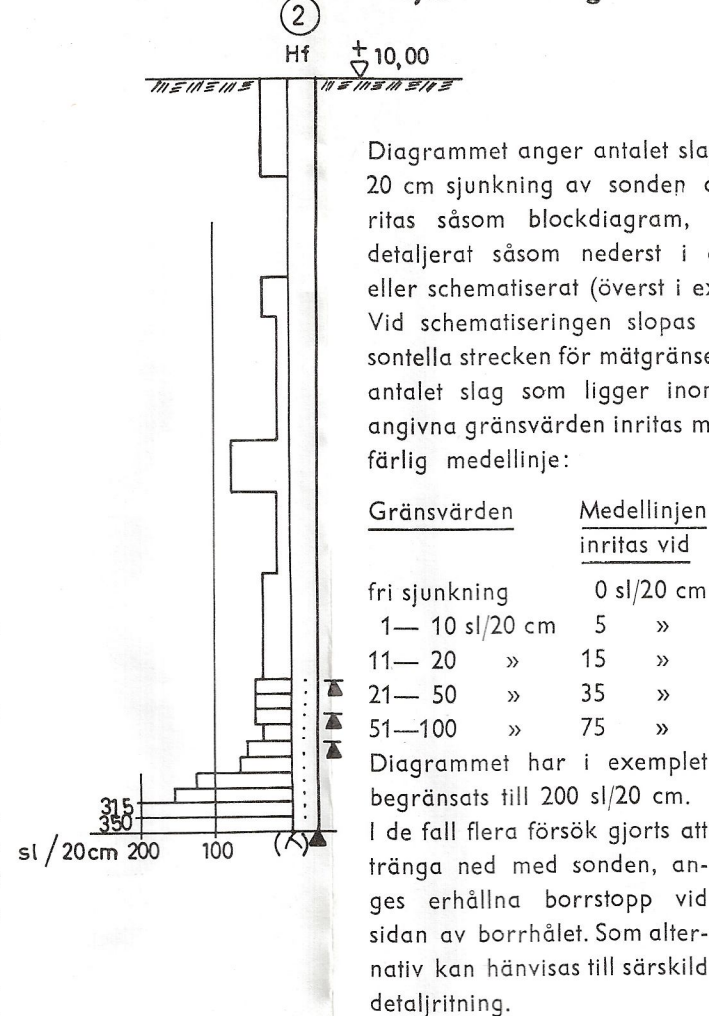
Diagrammet har i exemplet begränsats till 40 hv/20 cm.

Observation av grundvattenyta och porttryckmätning

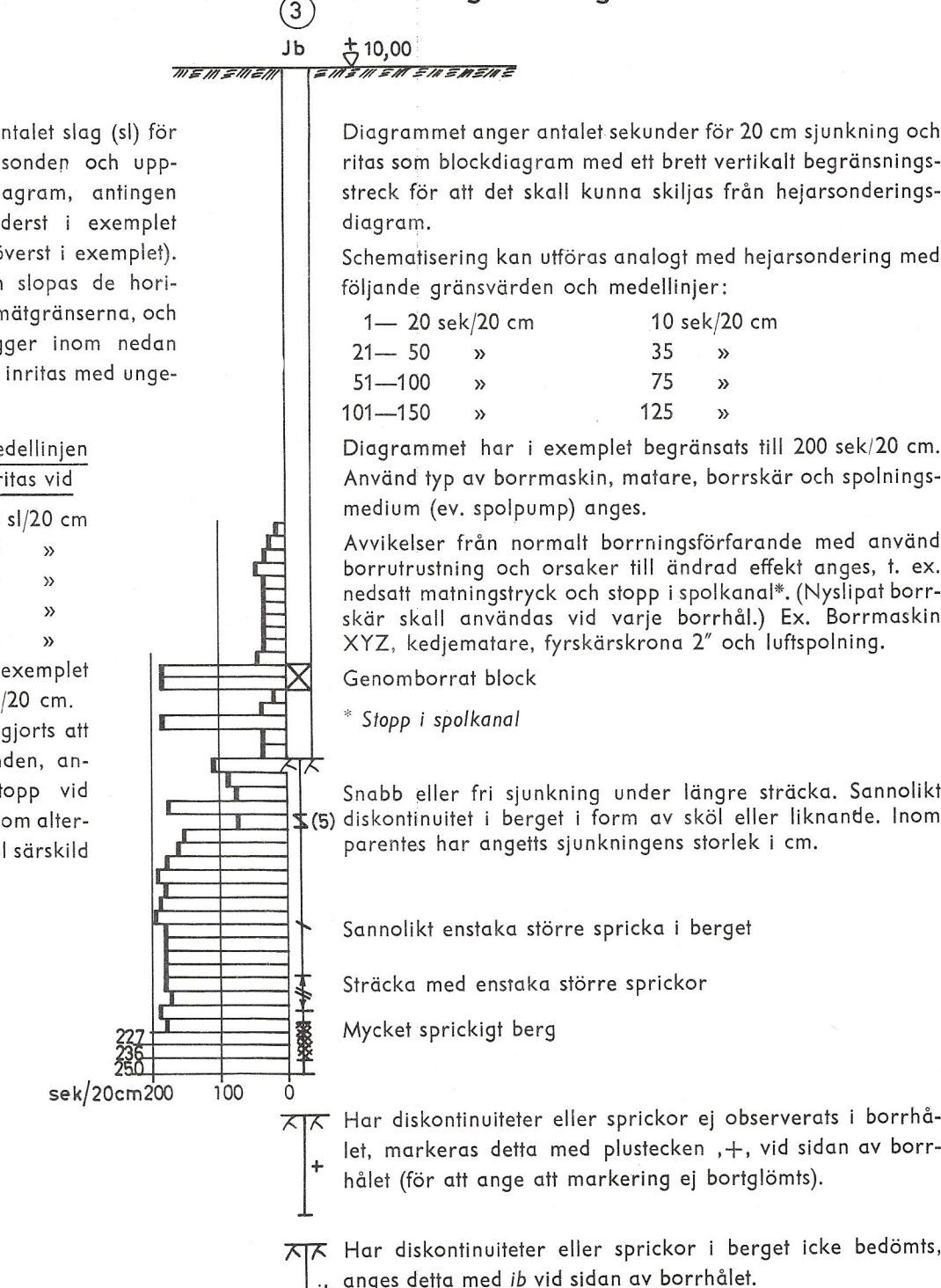

SGF nr 4a. 60.000. S. 70.

Hejarsondering

Jord-bergsondering

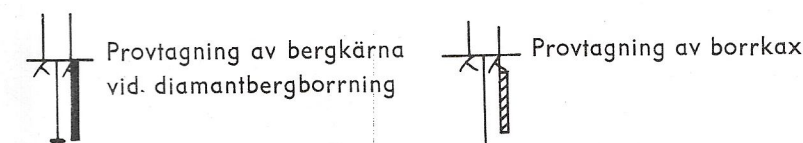

Diagramskala vid borrhning med bensinmotordriven slagbormmaskin (Slb) av typ Cobra och Pionjär

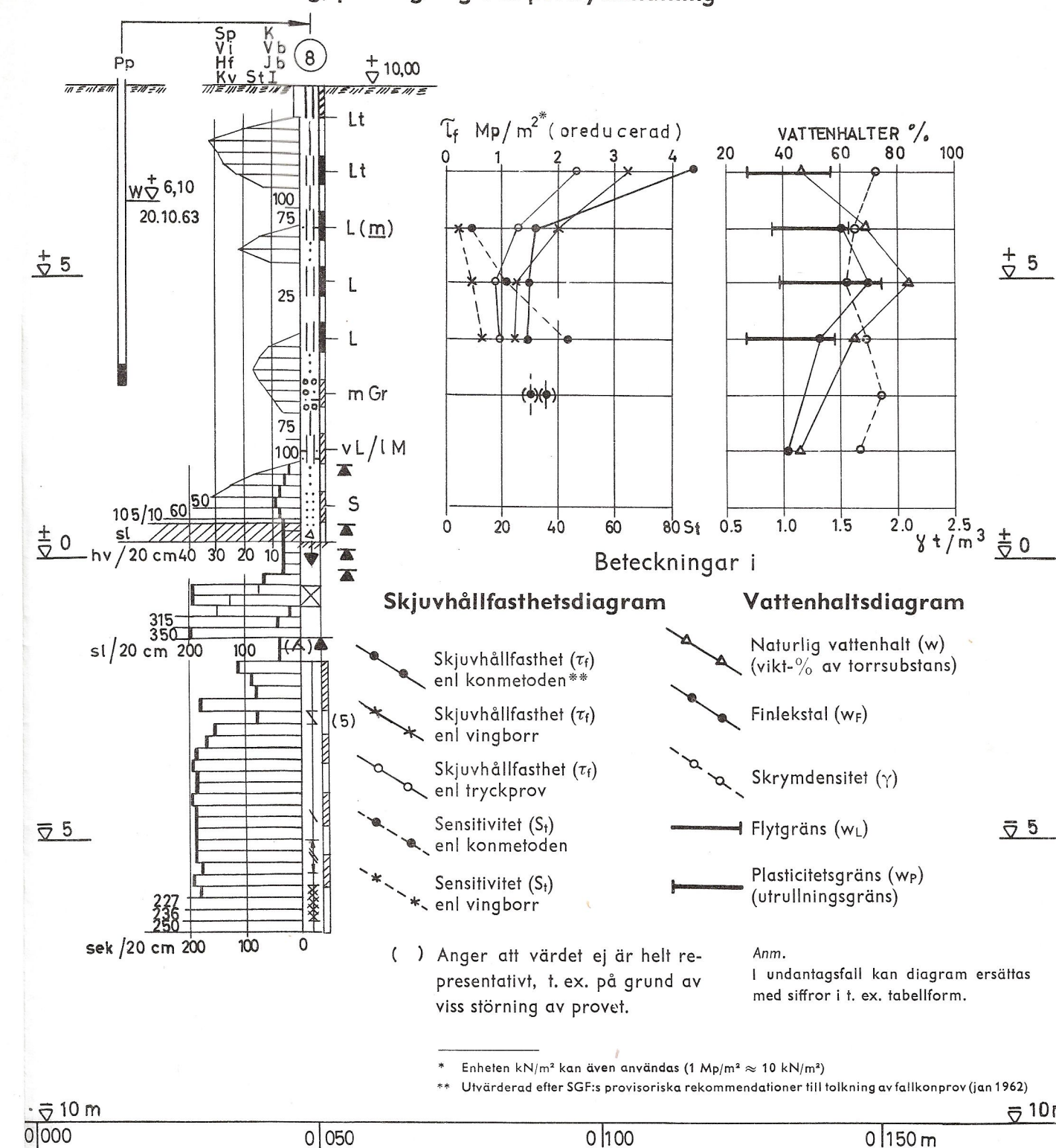
Schematisering kan utföras analogt med hejarsondering med följande gränsvärden och medellinjer:

1—5 sek/20 cm	3 sek/20 cm
6—15 »	10 »
16—25 »	20 »
26—50 »	35 »

Provtagning i berg

Kombinerad sondering, provtagning och porttryckmätning

Samtliga sonderingshål i jord ritas 3 mm breda (även s. k. sticksondering). Det uppritade hålets mitt anger dess läge i sektion. För samtliga diagram gäller att uppmätt värde kan anges med siffror när värdet är så stort, att det faller utanför diagrammets valda begränsning.

Vid sondering och provtagning från t. ex. is markeras vattendjupet med en linje i hålets mitt från vattenytan till sjöbotten.

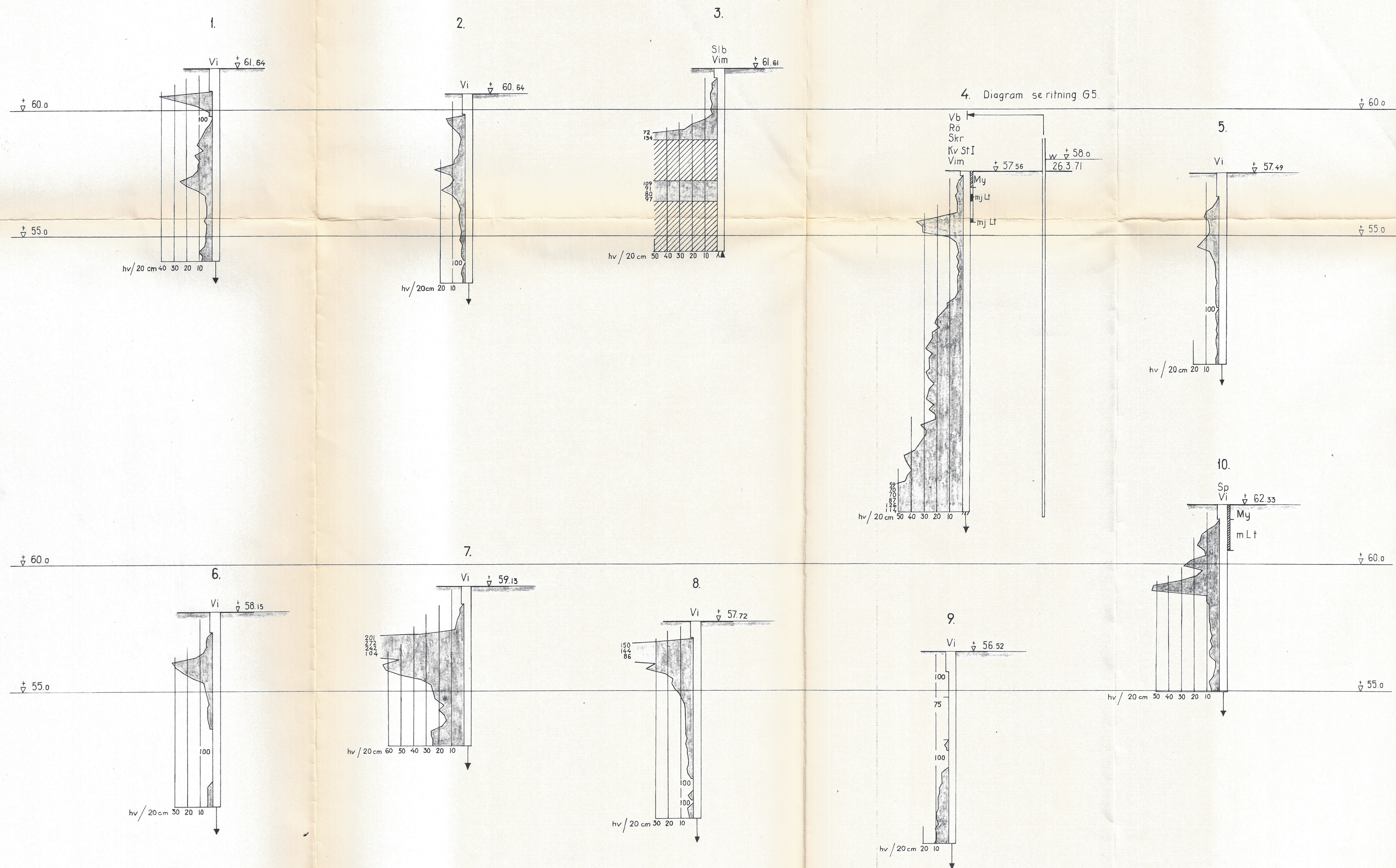
Genomgående referensnivålinje uppritas. (Använt höjdsystem anges.)

Längdmätning och höjdskala utsätts.

BETECKNINGAR FÖR GEOTEKNISKA UNDERSÖKNINGAR

REDOVISNING I SEKTION AV SONDERING, PROVTAGNING, VINGBORRNING I FÄLT OCH VISSA LABORATORIERESULTAT

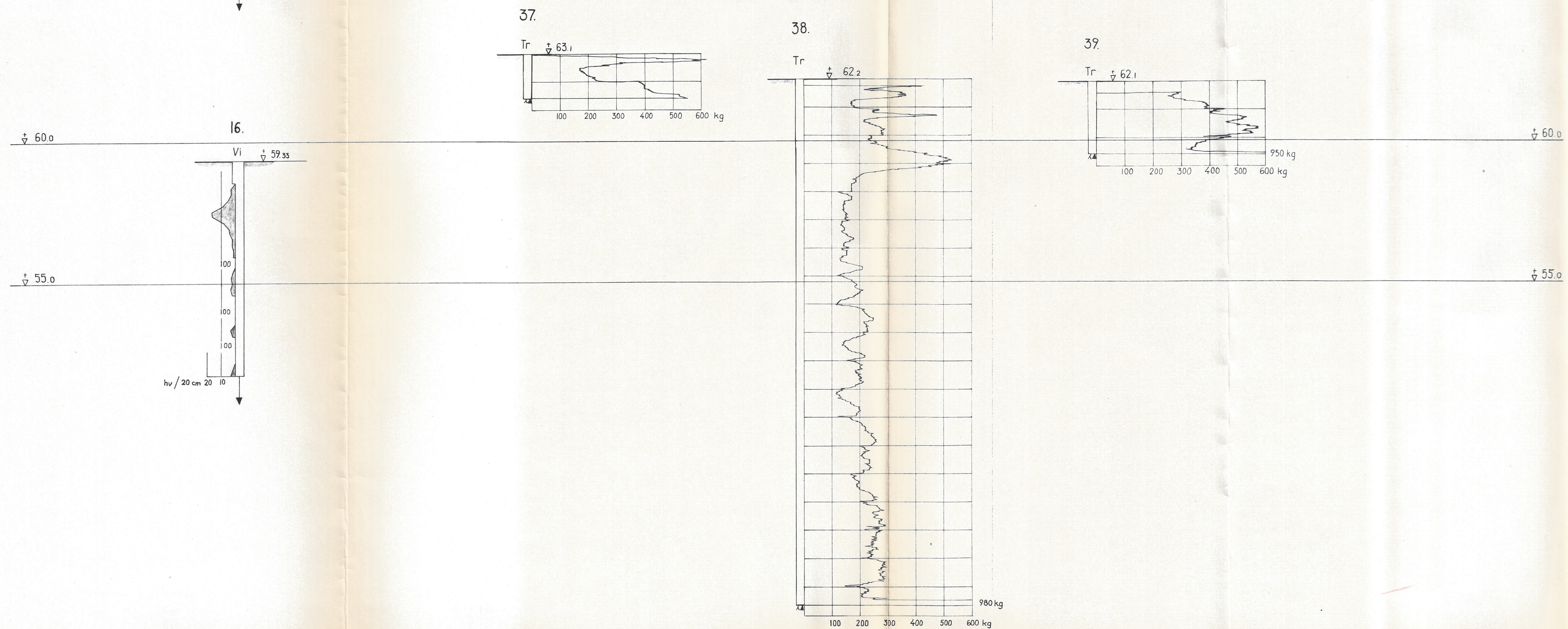
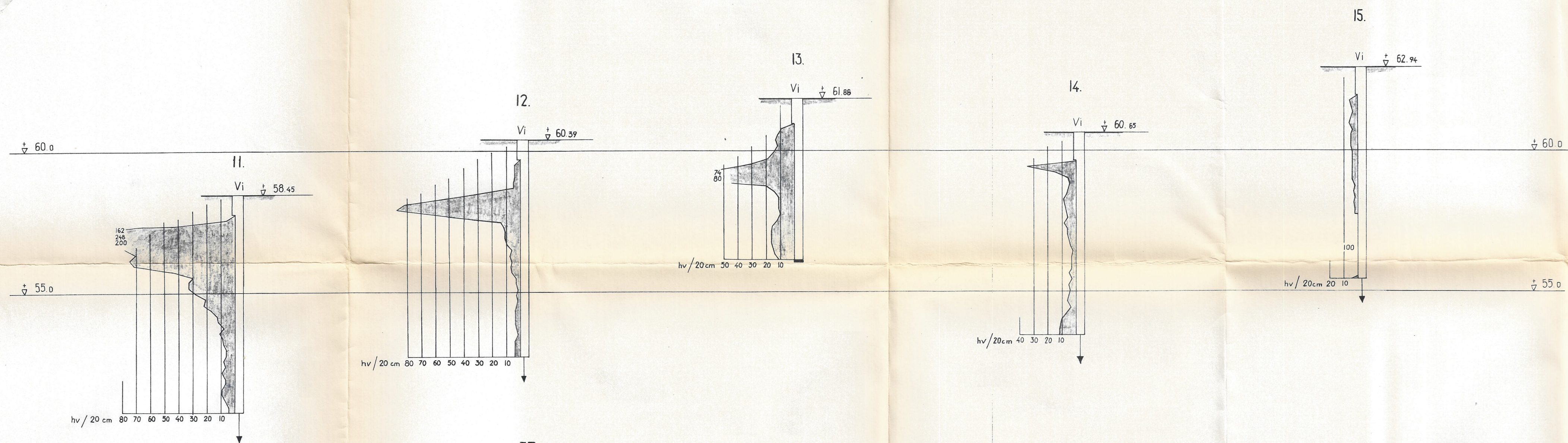

Beteckningar:
 Borrhålsbeteckningar se S6F blad 1-4.
 Vi Viktsöndering med manuell vridning
 Vim --- Borros vridmaskin
 Tr Trycksöndering typ Jonell o Nilsson (Nilcon)
 Kv St I Ostörd provtagning med kolvborr
 Sp Störd provtagning med spadborr (L: 0.2 m ϕ 150 mm)
 Skr --- skruvborr (L: 1.2 m ϕ 60 mm)
 Vb Vingborrning typ Jonell o Nilsson (Nilcon)
 Rø Rördrivning med öppna rör

REV		ANT	REVIDERINGEN AVSER	SIGN	DATUM
7 SJUHÄRADSBYGDENS INGENJÖRSKONTOR					
MARKS KOMMUN SKENE, ASSBERGSOMRÅDET GRUNDUNDERSÖKNING					
BORRHÅL 1-10					
RITAD AV	KONSTRUERAD AV	GRANSKAD AV			
BORÅS DEN 16 APRIL 1971	SM				
SKALA			RITNINGNUMMER		REV
1:100			6416 - G2		

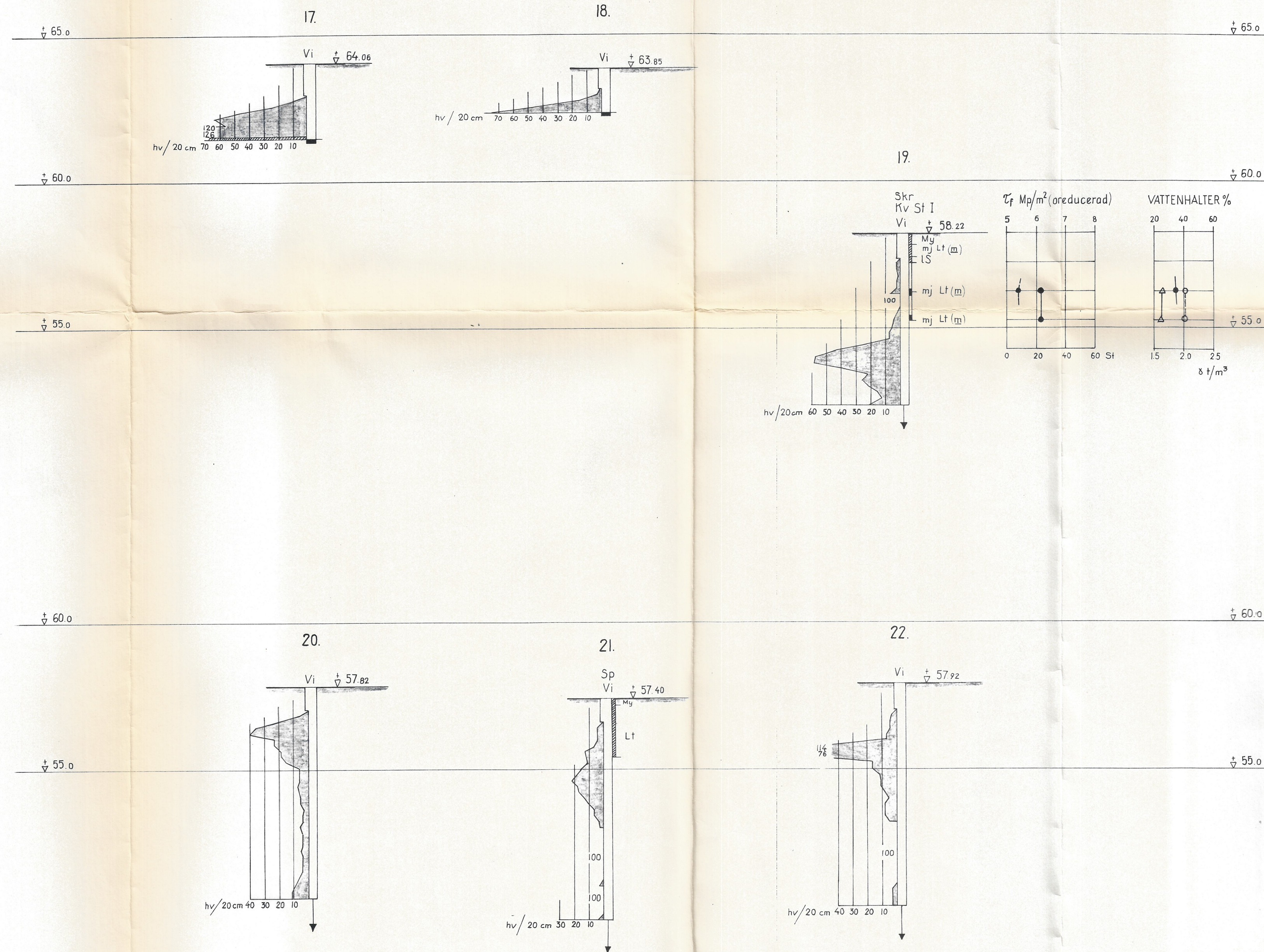

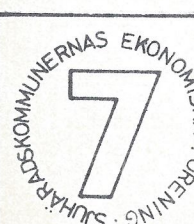
Beträffande borrningsförfaranden se ritn. G2.
Borrhålen 37-39 är ej avvägda.
Angivna höjder har erhållits genom
interpolering mellan nivåkurvorna på
ritning G1.

KOMMUNERNAS EKONOMISKA 7 FÖRENING - SJUHÄRADS SJUHÄRADSBYGDENS INGENJÖRSKONTOR		MARKS KOMMUN SKENE, ASSBERGSOMRÅDET GRUNDUNDERSÖKNING BORRHÅL 11-16 o. 37-39	
RITAD AV <i>[Signature]</i>	KONSTRUERAD AV	GRANSKAD AV SM	BORAS DEN 16 APRIL 1971 <i>[Signature]</i>
		SKALA 1:100	RITINGSNUMMER 6416 - G3

Beträffande borrhållsförändringen se ritning G2

REV		ANT	REVIDERINGEN AVSER	SIGN	DATUM
SJUHÄRADSKOMMUNERNAS EKONOMISKA FÖRENING SKENE, ASSBERGSOMRÅDET GRUNDUNDERSÖKNING					
RITAD AV		KONSTRUERAD AV	GRANSKAD AV		
BORÅS DEN 15 APRIL 1971		SM			
SKALA			RITNINGNUMMER		REV
1:100			6416 - G 4		

± 60.0

± 55.0

± 50.0

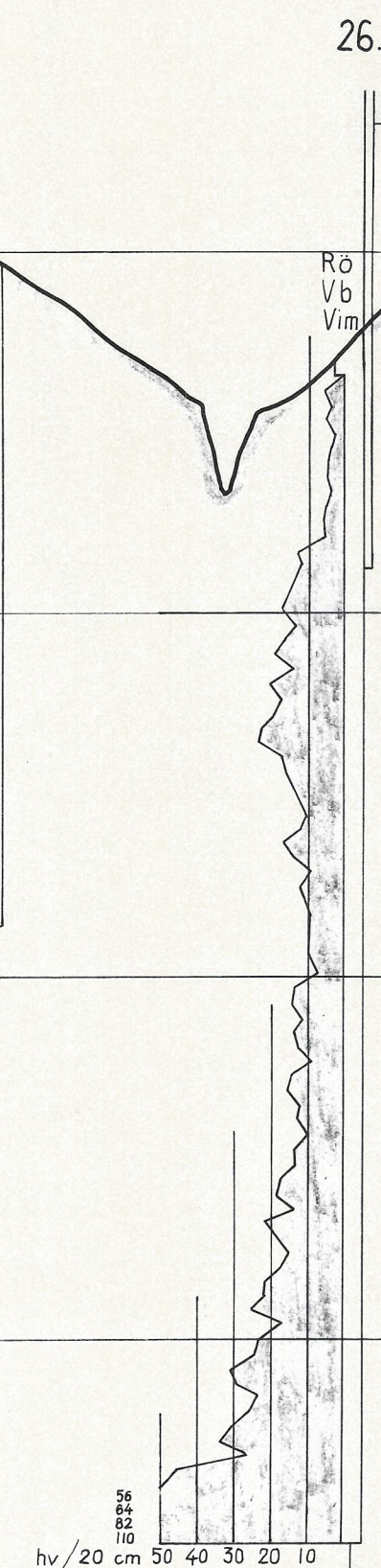
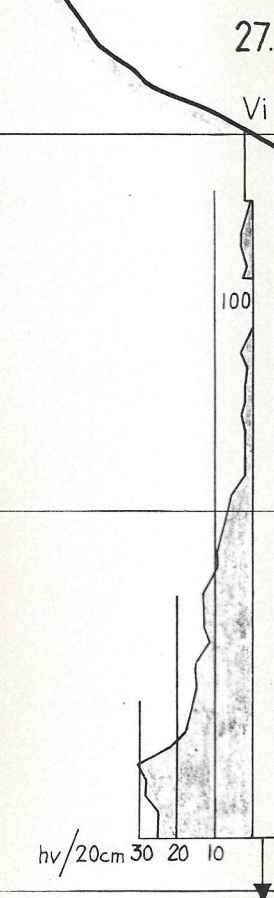
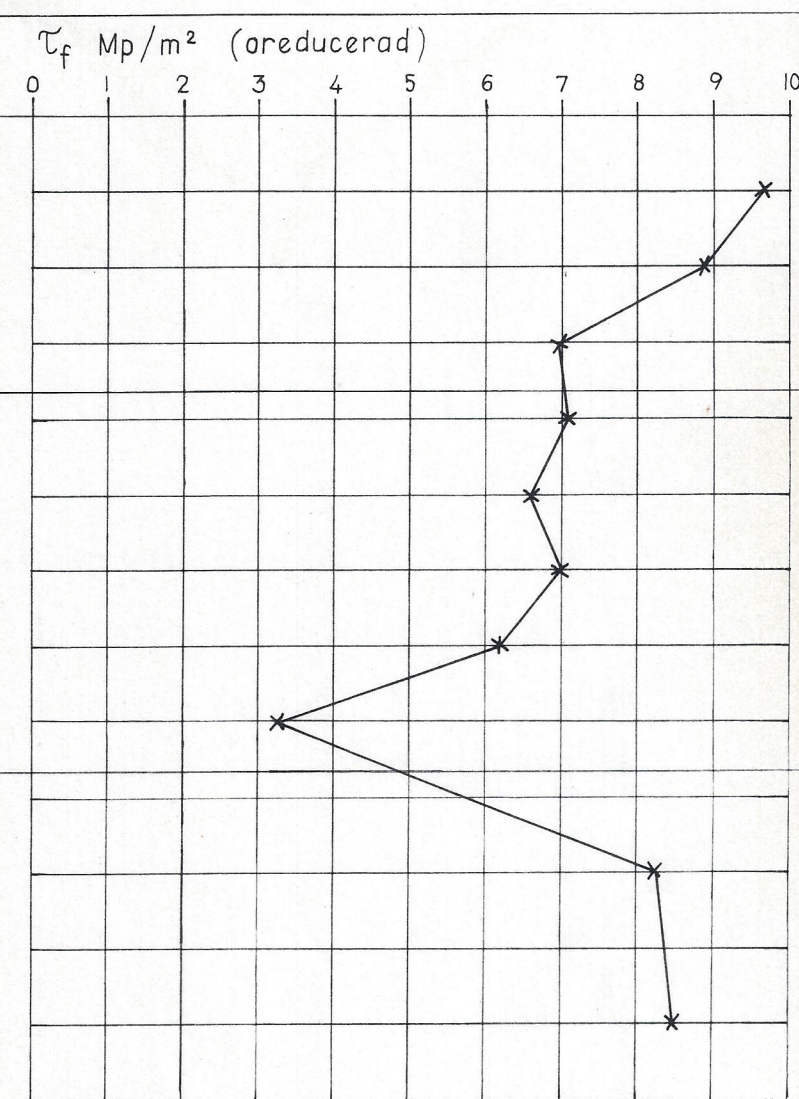
± 45.0

± 40.0

± 35.0

± 30.0

Diagrammet tillhör borrhål 26.

Uppmätt stighöjd i röret
avser vid sonderingen
påträffat artesiskt vatten.

25.

24.

23.

4.
Lage enl. plan

Vb
Rö
Skr
Kv St I
Vim

Mj
mj Lt
mj Lt

W ± 58.0
26.3 71

170
190
80

hv/20 cm

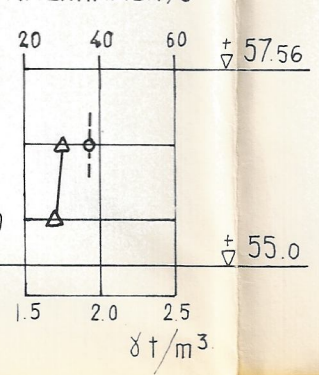
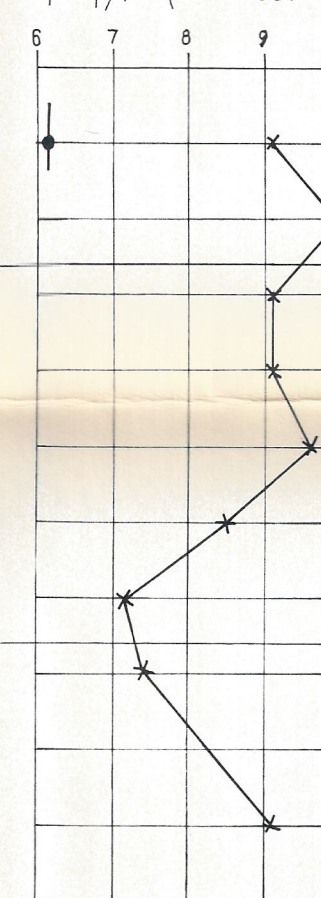
hv/20 cm

hv/20 cm

hv/20 cm

Diagrammet tillhör borrhål 4.

τ_f Mp/m² (oreducerad) VATTENHALTER %

± 60.0

± 55.0

± 50.0

± 45.0

± 40.0

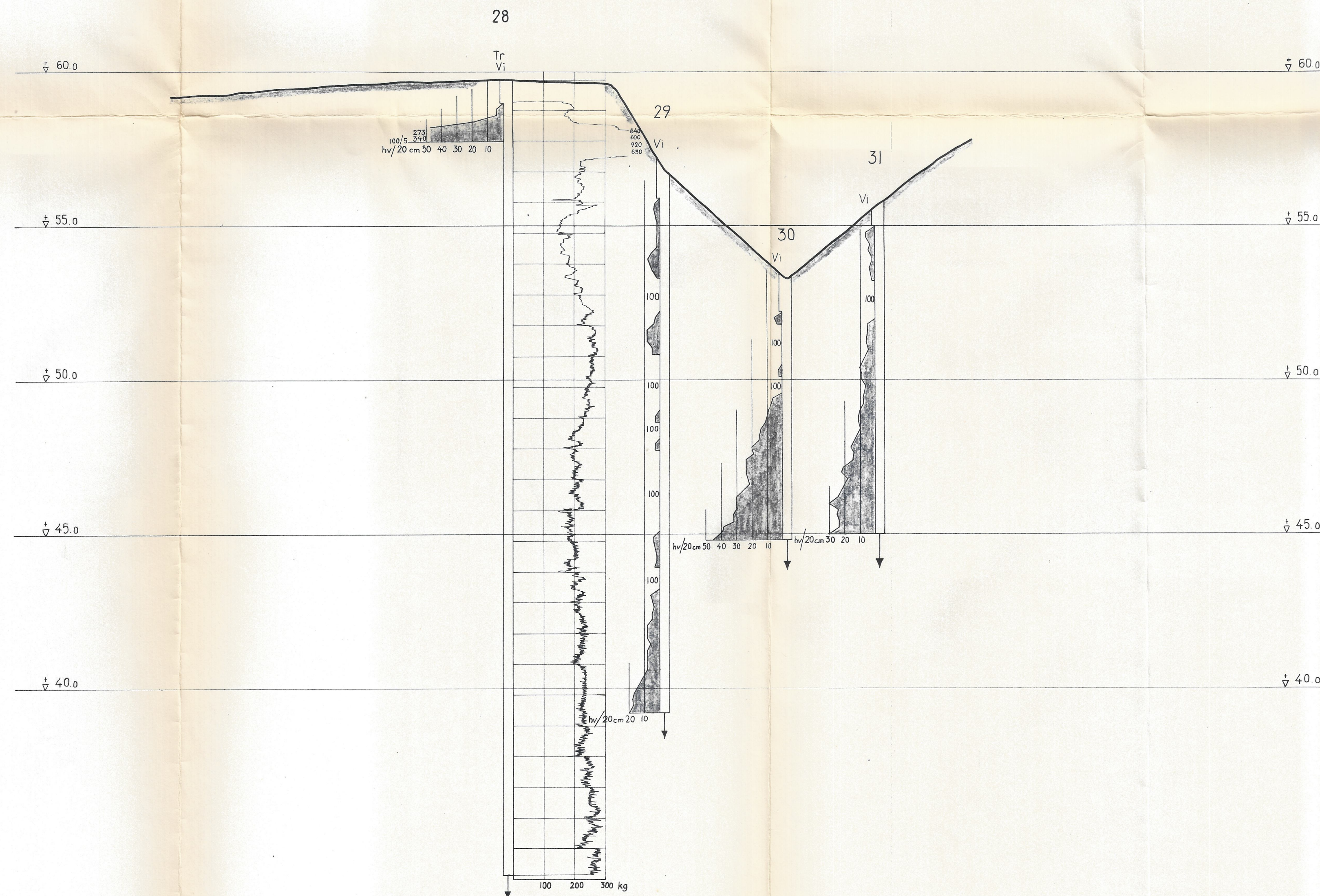
± 35.0

± 30.0

Betroffande borrhållsförloren se ritning G2.

MARKS KOMMUN SKENE, ASSBERGSOMRÅDET GRUNDUNDERSÖKNING		SEKTION 23 - 27	
SKALA 1:100, 1:500	RITNINGNUMMER 6416 - G5	REV	
RITAD AV KONSTRUERAD AV GRANSKAD AV		SIGN DATUM	
BORÅS DEN 15 APRIL 1971			

Beträffande borrhingsförfaranden se ritning G 2

		SJUHÄRADSHÄLSÖRENS INGENJÖRSKONTOR		MARKS KOMMUN SKENE, ASSBERGSOMRÅDET GRUNDUNDERSÖKNING	
RITAD AV <i>Sh</i>		KONSTRUERAD AV <i>SM</i>		GRANSKAD AV <i>SM</i>	
BORÅS DEN 16 APRIL 1971 <i>Sh</i>		SKALA 1:100, 1:500		RITNINGNUMMER 6416 - G 6	

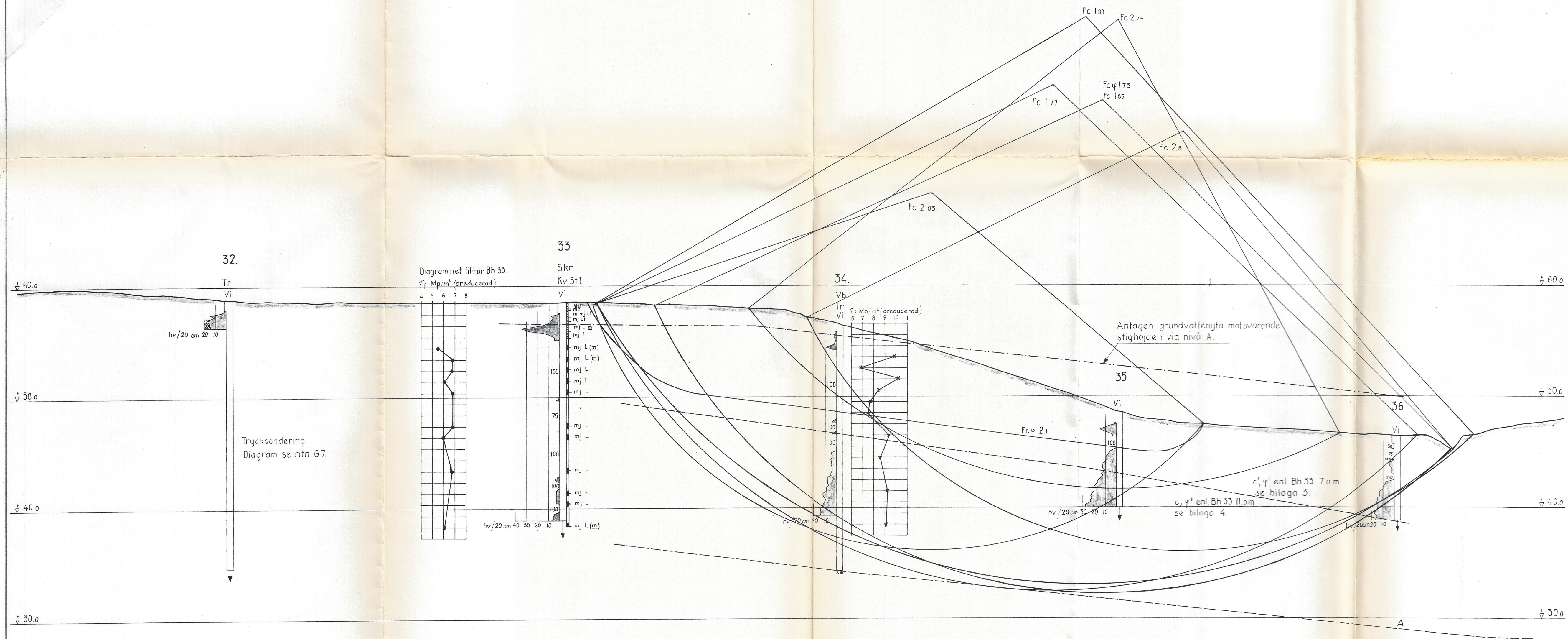

Beträffande borrhingsförfaranden se ritning G2.
Fullständig redovisning av undersökningsresultat se ritning G7.
Vid beräkningarna har den odränerade skjuvhållfasthetens medelvärde (τ_{fu} medel) satts till 63 Mp/m²

7
SJKHÄRADSBYGDENS
INGENJÖRSKONTOR

RITAD AV
BORÅS DEN 16 APRIL 1971

KONSTRUERAD AV
GRANSKAD AV
SM

SKALA
1:200

RITNINGNUMMER
6416 - G9

REV	ANT	REVIDERINGEN AVSER	SIGN	DATUM

MARKS KOMMUN
SKENE, ASSBERGSOMRÅDET
GRUNDUNDERSÖKNING
STABILITETSBERÄKNING,
SEKTION 32-36